

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Anmærkninger

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Anmærkninger", i Goldschmidt, M. A.: *M. Goldschmidts Poetiske Skrifter*, udg. af A. Goldschmidt, 1896-98, s. 236. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt11tom-shoot-workid55960/facsimile.pdf> (tilgået 04. februar 2023)

Anvendt udgave: M. Goldschmidts Poetiske Skrifter

Anmærkninger.

Det er en Selvfølge, at de Fortællinger, der ere indlagte i de østerlandske Historier, ere af orientalsk Oprindelse. Fortællingen om Musen og den om de fire Rejsende skylder jeg en Ven, der har oversat dem for mig fra Persisk. Den førstnævnte er allerede bearbejdet af Rückert (og efter ham af Chr. Winther i »Hankattens Frieri«), men i en anden Aand og Mening end her; den sidstnævnte turde være de Fleste ubekjendt. Ret mærkeligt er det, at uagtet de indeholde samme Grundtanke, ere de dog fra to aldeles forskjellige Samlinger, den første fra Anvar-i-Suhaili, den anden fra Tutinameh. — Kalifens Palads er beskrevet efter den orientalske Arkitektur paa Verdensudstillingen i Paris.

Hvad jeg ved om Mandæerne, skylder jeg Petermanns »Reise im Orient«, hvor man kan se efter og sammenligne. Følgende lille Underret-

ning om dem turde maaske endnu interessere Læserne. De ere kun nogle faa tusinde i Tallet og bo mest ved Evfrat. Deres Religion er en Hedningdom med adskillige kristelige Forestillinger. De sige, at deres Tro, den eneste sande, blev lært Adam, men efter at være falden i Forglemmelse igjen forkyndt af Johannes den Døber. Moses, Kristus og Muhamed anse de for falske Profeter; men deres Sædelære bærer Præg af Kjendskab til de ti Bud og Jesu Bjergprædiken. De sige, at Farao, der druknede i det røde Hav, var en sand Troende og en af deres store Herskere, ligesom de overhoved paastaa, at de i en fjern Fortid have været en stor Nation og om 4,000 Aar skulle blive det igjen. De bo altid ved rindende Vand, og ethvert rindende Vand kalde de en Jordan, hvori de hyppig lade sig døbe af deres Præst; thi Daaben foretages hos dem ikke engang for alle, men er en bestandig tilbagevendende Renselsesfest. De have Ceremoniallove, der minde om Jødedommen, spise ikke andre frfødde Dyr end Lam, undgaa en Mængde Berørelser for ikke at blive urene o. s. v. De synes at være et flittigt, blidt og i mange Henseender moralsk Folkefærd.

Der er en talmudisk Fortælling eller Parabel om to Venner, som havde lovet hinauden, at hvo af dem, der døde først, vilde give den Efterlevende Meddelelse om Evigheden. Meddelelsen skete ogsaa, ved en Fugl, der sang; men han,

som havde lyttet til Fuglen, var under sin Lytten blevet en gammel Mand. Dette har jeg anvendt i Historien Nr. VIII, som ogsaa, og maaske rigtigere, kunde have til Titel: »Det Højeste«. — Hin Parabel, der paa østerlandsk Maade tilsigter at give en Forestilling om Evigheden, er i sin hebraiske eller aramæiske Skikkelse nedskreven for cirka 1,500 Aar siden, og da næppe nogen ældre Legende af lignende Art kjendes, tør den vel anses for Kilden til Sagn, som nu findes hist og her, saaledes i Christiern Pedersens Jer-tegn om Fuglen, der sang for en Munk (ca. 300 Aar gammelt, efter Tysk).